

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **V. M. Q.,** zastoupen Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Václavské náměstí 21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců,** se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 5. 2012, č. j. 8 A 388/2011 – 41,

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. 5. 2012, č. j. 8 A 388/2011 – 41, rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 2. 12. 2011, č. j. MV-15223-7/SO-2011, a usnesení Policie České republiky, Oblastního ředitelství služby cizinecké policie Ústí nad Labem, Inspektorátu cizinecké policie Chomutov ze dne 4. 11. 2010, č. j. CPUL-4248-2/CI-2010-044061, **se zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o žalobě 11.640 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Petra Václavka, advokáta.

III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti 7.880 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Petra Václavka, advokáta.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností se žalobce V. M. Q. domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by byl zrušen rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. 5. 2012, č. j. 8 A 388/2011 – 41, a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze (dále také „městský soud“) napadeným rozsudkem zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 12. 2011, č. j. MV-15223-7/SO-2011, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno usnesení Policie České republiky, Oblastního ředitelství služby cizinecké policie Ústí nad Labem, Inspektorátu cizinecké policie Chomutov ze dne 4. 11. 2010, č. j. CPUL-4248-2/CI-2010-044061, o zastavení řízení o žádosti žalobce o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny z důvodu nezaplacení správního poplatku.

Městský soud při svém rozhodování vyšel z toho, že žalobce ve své žádosti uvedl: „*Veškeré další náležitosti budou doloženy na výzvu Vašeho konzulátu nebo cizineckou policií v ČR. Správní poplatek bude zaplacen prostřednictvím zmocněnce.*“ Námitku, že ve výzvě k zaplacení správního poplatku je jako poplatník uveden sám zástupce účastníka řízení, soud proto odmítl jako nedůvodnou, neboť zmocněný zástupce žalobce sám požádal, podepsal a odeslal na Zastupitelský úřad České republiky v Hanoji (dále také „*ZÚ Hanoj*“), že správní poplatek bude zaplacen prostřednictvím zmocněnce. Výzva obsahuje poučení, že správní úřad řízení zastaví, nebude-li poplatek zaplacen v uvedené lhůtě. Výzva dále obsahuje pokyn „*k zaplacení správního poplatku v hotovosti ve vietnamských donzích na zastupitelském úřadu ČR v Hanoji*“. Soud proto odmítl námitky žalobce, že nebyl řádně poučen o možnosti uhradit správní poplatek a jakým způsobem. Výzva je dostatečně konkrétní a jasná, takže z ní každému průměrnému žadateli musí být jasné, jakým způsobem má správní poplatek v inkriminované věci zaplatit. Správní poplatek zaplacen nebyl přesto, že žalobce mohl využít dobrodiní ustanovení § 5 odst. 4 zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o správních poplatcích“). Žalobce byl ve správním řízení zastoupen právním zástupcem - advokátem, tedy profesionálním znalcem práva, dovolávat se proto zdánlivě nedostatečného poučení ze strany správního úředníka, není na místě. Není důvodná ani námitka porušení § 6 odst. 8 zákona o správních poplatcích. Podle tohoto ustanovení se správní poplatky českým zastupitelským úřadům platí na účty těchto úřadů v zahraničí. Zákon výslovně nestanoví, že se tak musí stát pouze bezhotovostním převodem, nevylučuje stanovený poplatek zaplatit v hotovosti do pokladny zastupitelského úřadu. Z tiskopisu výzvy je dále zřejmé, že se jedná o schválený tiskopis Ministerstva financí (45 4307 MFin – vzor č. 7). Správní úřad tedy nepostupoval v inkriminované věci svévolně, ale v souladu se zákonem a rozhodnutími Ministerstva financí, které rozhoduje mj. o zřizování účtů České republiky v zahraničí u cizích bank. V inkriminovaném případě zjevně nebyl pro ZÚ Hanoj zřízen u místní banky účet v místní měně pro vybírání správních poplatků v této měně. Žalobce obdržel řádnou výzvu k zaplacení správního poplatku. Byť zmeškal lhůtu k zaplacení, mohl zaplatit dodatečně. Nicméně, zastoupen zástupcem – advokátem, neučinil tak. Výzva ZÚ Hanoj pokyny k zaplacení obsahuje, a kromě toho žalobce neuvedl nic o tom, proč by správní poplatek v září 2010 nemohl způsobem vymezeným ve výzvě zaplatit. Kromě toho pokud by žalobce zaplatil i jakkoliv jinak, musel by to správní orgán akceptovat, žalobce však nezaplatil vůbec. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) povinnost umožnit účastníku řízení vyjádřit se k podkladům rozhodnutí v § 36 odst. 3 omezuje na tzv. meritorní rozhodnutí. Zde však správní orgán nerozhodoval ve věci, nýbrž z procesních důvodů. Městský soud neshledal důvod pro zrušení rozhodnutí žalovaného, a žalobu proto jako neopodstatněnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku městského soudu podal žalobce jako stěžovatel (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost, kterou výslovně opřel o ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Stěžovatel ke skutkovému stavu nejdříve uvedl, že po obdržení výzvy k zaplacení správního poplatku požádal zmocněnce (odlišného od právního zástupce) o jeho uhrazení, avšak shodou okolností, z důvodu nedorozumění, k uhrazení poplatku nedošlo, což se však stěžovatel dověděl až mnohem později. Požádal Inspektorát cizinecké policie Praha o urychlení řízení a posléze jeho zástupce kontaktoval ZÚ Hanoj se žádostí o informaci, zda bylo předmětné řízení o žádosti již postoupeno příslušnému správnímu orgánu. Dne 13. 9. 2010 obdržel zástupce odpověď ZÚ Hanoj, že žádost nebyla dosud na území České republiky zaslána, neboť nebyl uhrazen správní poplatek. Dále bylo ze strany správního orgánu sděleno, že z důvodu nedodržení stanovené lhůty pro uhrazení správního poplatku je spis zasílán k příslušnému správnímu orgánu k dalšímu řízení. Zástupcem stěžovatele byl následně dne 15. 9. 2010 opětovně kontaktován ZÚ Hanoj s žádostí o sdělení, zda je možné uvedené pochybení napravit, resp. správní poplatek dodatečně uhradit a jakým způsobem. Ze strany ZÚ Hanoj ani následně ze strany prvostupňového správního orgánu k tomuto nebylo stěžovateli nic dalšího sděleno. ZÚ Hanoj jako správní orgán pominul svou povinnost nejen poučovací, ale fakticky povinnost vyplývající z pozice správního orgánu jako služebníka veřejnosti. Stěžovatel jednal v legitimním očekávání toho, že mu bude sdělena odpověď. Dotaz byl zaslán zejména s ohledem na pochybnosti o tom, zda v danou chvíli ZÚ Hanoj stále uhrazení správního poplatku v hotovosti připustí, nebo bude nutno povinnost uhradit správní poplatek v evidenci znovu aktivovat (s odstupem téměř půl roku od uplynutí lhůty). To především s ohledem na skutečnost, kdy sám stěžovatel v danou dobu pobýval na území České republiky, a bylo nutno požádat o uhrazení správního poplatku zmocněnce ve Vietnamu. Vzniklé komplikaci bylo možno předejít tím, pokud by ZÚ Hanoj, v souladu s ust. § 6 odst. 8 zákona o správních poplatcích, bylo umožněno stěžovateli správní poplatek hradit na účet ZÚ Hanoj v zahraničí. Ten na žádost stěžovatele o informaci či poučení nijak nereagoval, způsob dodatečného uhrazení správního poplatku nesdělil, a následně bylo řízení zastaveno. Správní orgány obou stupňů nedbaly zásady hospodárnosti, přiměřenosti a dobré správy, ačkoli bylo zjevné, že žádost je podávána oprávněně, týká se nezletilé osoby a nedostatky jsou pouze administrativního charakteru, a přestože ze strany stěžovatele bylo jasně deklarováno, že hodlá vady řízení odstranit. Správní orgán na e-mailovou žádost již neodpověděl, resp. účastníky řízení, leč to evidentně vzhledem k okolnostem a povaze úkonu bylo potřebné (zástupce o takové poučení sám žádal), řádně nepoučil o možnosti uhradit správní poplatek a způsobu úhrady. Správní orgán jednal v rozporu se zákonem, zejména ust. § 4 odst. 2 správního řádu. Z pokynů obsažených ve výzvě nevyplývá vůbec nic o tom, zda je vyloučena jakákoli další možnost uhrazení správního poplatku, např. prostřednictvím převodu peněz či uhrazení přímo na území České republiky, a zároveň z ní nelze nijak dovodit, zda po uplynutí lhůty k uhrazení správního poplatku bude tento na ZÚ Hanoj bez předchozího vyrozumění a objednávky k uhrazení přijat. Ve výzvě k zaplacení poplatku byl poplatníkem uveden sám zástupce účastníka řízení Mgr. Petr Václavek, jenž však zjevně poplatníkem není, přestože je na základě plné moci zmocněn jednat v jeho věci. Povinnost správní poplatek uhradit má pouze sám účastník řízení, resp. jeho zákonný zástupce. S ohledem na to je také ust. § 34 odst. 2 správního řádu stanovena povinnost správního orgánu v případech, kdy je účastník povinen v řízení vykonat něco osobně, doručovat také tomuto účastníkovi a nikoliv pouze

jeho zmocněnci. ZÚ Hanoj však zaslal výzvu k zaplacení správního poplatku pouze zástupci účastníka, čímž porušil svou povinnost založenou ust. § 34 odst. 2 citovaného zákona. Pokud jde o konstatování soudu, že stěžovatel uvedl, že správní poplatek bude uhrazen prostřednictvím zmocněnce, je nutno oponovat, že od počátku nebyl tímto zmocněncem zamýšlen právní zástupce, nýbrž speciální zmocněnec ve Vietnamu, kterého stěžovatel zmocnil pouze a jen k úhradě správního poplatku. Dále z obsahu předmětné výzvy vyplývá, že správní orgán v této výzvě neuvedl žádné číslo bankovního účtu, kam by účastník řízení mohl správní poplatek složit, resp. naprosto opomněl definovat způsob uhrazení požadovaného poplatku, zda je nutno se nejprve předem objednat či nikoli, zda je možno takto učinit prostřednictvím převodu a na jaký účet, a podobně, což je v rozporu s ust. § 6 odst. 8 zákona o správních poplatcích, jakož i zásadou poučovací vyplývající ze správního řádu. Správní orgán prvního stupně dále pochybil, jestliže před vydáním předmětného usnesení nezaslal účastníkům řízení oznámení o možnosti seznámit se s podklady rozhodnutí a možnosti vyjádřit se písemně k těmto ve stanovené lhůtě, jak vyplývá z ust. § 36 odst. 3 správního řádu. Takovou povinnost má správní orgán před vydáním rozhodnutí vždy, pokud zákon nestanoví jinak. Navíc rozhodnutím ve smyslu správního řádu se rozumí nepochybně i usnesení. Pojem rozhodnutí ve věci je možno vykládat také jako jakékoliv rozhodnutí v dané věci, resp. řízení. Městský soud se navíc opominul zabývat námitkou, že v postupu správního orgánu lze spatřovat tzv. přepjatý, resp. neúčelný formalismus, a dále také námitkou nepřiměřenosti napadeného rozhodnutí ve smyslu nadbytečného použití jinak racionálně zvolených nástrojů regulace, resp. zákazu svévole. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek městského soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek městského soudu v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že napadený rozsudek městského soudu, žalobou napadené rozhodnutí i jemu předcházející rozhodnutí správního orgánu prvého stupně je třeba zrušit, a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že se městský soud vůbec nezabýval jeho žalobními námitkami přepjatého formalismu v postupu správních orgánů a dále nepřiměřenosti napadeného rozhodnutí (nadbytečného použití jinak racionálně zvolených nástrojů regulace).

Podle ustálené judikatury platí, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal správní soud za rozhodný, jak uvážil o pro věc zásadních a podstatných skutečnostech, resp. jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje pro věc zásadní argumentaci účastníků řízení za lichou (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, všechna zde citovaná rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na http://nalus.usoud.cz, nebo rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, č.

244/2004 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 – 52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 – 62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 – 75, všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

Stěžovateli je v daném případě nutno přisvědčit, že napadený rozsudek městského soudu trpí nepřezkoumatelností v té míře, že se městský soud vůbec nevypořádal s uvedenými žalobními námitkami. Stěžovatel je přitom formuloval a strukturoval jako samostatné žalobní námitky pod body VI. a VII. žaloby (str. 5 až 7 žaloby). V obou těchto bodech žaloby stěžovatel uvedl pravidlo, jak měl žalovaný postupovat, které demonstroval na judikatuře Ústavního soudu. Vedle toho konkretizoval, jak v daném případě postupovaly správní orgány a v čem konkrétně spatřuje rozpor tohoto postupu s daným pravidlem (formalistický postup v rozporu se zásadou materiální pravdy či nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí co do otázky přiměřenosti zásahu do práva na respektování rodinného a soukromého života). Městský soud se však s těmito námitkami ani okrajově nezabýval a zcela je pominul. Takovýto postup odporuje požadavku na přezkoumatelnost soudního rozhodnutí ve smyslu výše citované judikatury.

Uvedená dílčí nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku však nebrání přezkumu ostatních stížních námitek, respektive přezkumu závěrů městského soudu v mezích ostatních stížních námitek.

Při věcném přezkumu se Nejvyšší správní soud v prvé řadě zabýval námitkou formálních nedostatků samotné výzvy k zaplacení správního poplatku, respektive jejího doručení. Řádné vyzvání účastníka řízení k zaplacení správního poplatku je totiž nezbytným předpokladem pro následné zastavení řízení pro nezaplacení poplatku.

Podle ust. § 5 odst. 2 zákona o správních poplatcích poplatky stanovené v sazebníku pevnou částkou jsou splatné buď při přijetí podání nebo později, vždy však před provedením úkonu, a to podle jeho vymezení v jednotlivých položkách sazebníku, nestanoví-li sazebník jinak. Nezaplatí-li poplatník poplatek v této lhůtě, vyzve ho správní úřad, aby tak učinil ve lhůtě do 15 dnů ode dne, který následuje po doručení výzvy k zaplacení poplatku, jež je rozhodnutím podle zvláštního právního předpisu upravujícího správu daní. Ve výzvě k zaplacení poplatku správní úřad zároveň upozorní poplatníka na důsledky nezaplacení poplatku. Proti výzvě k zaplacení poplatku lze podat odvolání ve lhůtě do 15 dnů ode dne, který následuje po jejím doručení.

Podle ust. § 5 odst. 4 zákona o správních poplatcích, nezaplatí-li poplatník poplatek ve lhůtách uvedených v odstavcích 2 a 3, správní úřad zastaví zahájené řízení nebo úkon neprovede, nestanoví-li sazebník jinak. Zaplatí-li poplatník poplatek po lhůtách uvedených v odstavcích 2 a 3, postupuje správní úřad v řízení tak, jako by byl poplatek zaplacen včas, pokud již nerozhodl o zastavení řízení. Je-li však poplatek zaplacen nejpozději do konce běhu odvolací lhůty proti tomuto rozhodnutí, pozbývá rozhodnutí platnosti a správní úřad tuto skutečnost vyznačí formou úředního záznamu ve spise.

Podle ust. § 34 odst. 2 správního řádu s výjimkou případů, kdy má zastoupený něco v řízení osobně vykonat, doručují se písemnosti pouze zástupci. Doručení zastoupenému nemá účinky pro běh lhůt, nestanoví-li zákon jinak.

V prvé řadě je nutno odmítnout tezi stěžovatele, že výzva k zaplacení správního poplatku je případem, kdy má zastoupený něco v řízení osobně vykonat. Podobně jako v případě soudních poplatků zde platí, že placení správního poplatku není nezastupitelným úkonem. Navíc má podle ust. § 5 odst. 4 zákona o správních poplatcích účastník řízení možnost zaplatit správní poplatek až do konce běhu odvolací lhůty proti usnesení o zastavení řízení. Jak proti výzvě, tak proti usnesení o zastavení řízení je pak přípustné odvolání a v druhém případě dokonce i žaloba ke správnímu soudu (případně i kasační stížnost). Ani ze zákona, ani z práva na spravedlivý proces proto nevyplývá žádný důvod pro to, aby byla výzva k zaplacení správního poplatku doručována přímo účastníku řízení, je-li v řízení zastoupen. Placení správního poplatku je úkonem zastupitelným, postačuje tedy doručení výzvy pouze zástupci v souladu s ust. § 34 odst. 2 správního řádu (z judikatury Ústavního soudu k analogické otázce doručování výzvy k zaplacení soudního poplatku viz např. usnesení ze dne 14. 7. 2010, č. j. I. ÚS 181/10).

Stěžovateli je však nutno přisvědčit v tom, že samotná výzva k zaplacení správního poplatku trpí závažnou vadou, pro kterou nelze tuto výzvu považovat za řádnou výzvu k zaplacení správního poplatku. V důsledku toho nebylo ani možné přistoupit k zastavení řízení pro nezaplacení správního poplatku.

Výzva k zaplacení správního poplatku ze dne 30. 3. 2010 obsahuje v kolonce „Poplatník“ údaje zástupce stěžovatele (Mgr. Petr Václavek, Václavské nám. 21, 110 00 Praha 1, IČ 71472606). Ačkoliv je z výzvy patrné, které věci se správní poplatek týká, vyplývá z ní, že k zaplacení správního poplatku je vyzýván zástupce účastníka řízení, nikoliv samotný účastník. Takto formulovaná výzva je zmatečná.

Poplatníkem správního poplatku za přijetí žádosti (jako v případě položky 162 Sazebníku správních poplatků – příloha zákona o správních poplatcích) je vždy samotný žadatel. Jakkoliv se jedná o úkon zastupitelný a žadatel může k zaplacení poplatku zmocnit jinou osobu, poplatníkem bude i tak žadatel sám. Poplatníkem se proto v daném případě nemohl stát zmocněnec stěžovatele, ačkoliv bylo v žádosti uvedeno: „*Správní poplatek bude zaplacen prostřednictvím zmocněnce.*“ Takovéto prohlášení právní předpisy nespojují s přechodem poplatkové povinnosti. Navíc je z tohoto prohlášení patrné, že zmocněnec má být v daném případě jen prostředníkem platby, a bude tedy jednat na účet žadatele.

Při posuzování, o jak významné pochybení se při nesprávném označení poplatníka jedná, je nutno vzít v úvahu důsledky nezaplacení správního poplatku. Zastavení správního řízení, tedy ukončení řízení bez meritorního posouzení žádosti, přitom Nejvyšší správní soud považuje za důsledek zcela zásadní pro žadatele. Má-li takový důsledek nastoupit, je nutno trvat na striktnějším dodržování procesního postupu tak, aby bylo možné konstatovat, že na výsledku řízení (tedy neposouzení žádosti) nese vinu skutečně pouze žadatel. Také právě pro možné fatální důsledky nezaplacení správního poplatku zákon stanoví správnímu orgánu povinnost žadatele nejprve vyzvat k zaplacení správního poplatku – tedy kvalifikovaně jej poučit o povinnosti platit správní poplatek a o jeho výši a stanovit způsob zaplacení a lhůtu pro zaplacení.

Nesprávné označení poplatníka správního poplatku je s ohledem na výše uvedené nutno považovat za zásadní pochybení, pro které nelze uvedené výzvě přiznat účinky řádné výzvy pro účely případného zastavení řízení pro nezaplacení správního poplatku. Skutečnému poplatníku se totiž v takovém případě přes zákonný imperativ nedostává povinného poučení o povinnosti platit správní poplatek.

Přestože byl stěžovatel v daném případě zastoupen advokátem, tedy osobou znalou práva, nemusel sám seznat (nebyl-li například dostatečně svým zástupcem poučen o vadě výzvy), že je skutečně povinen poplatek zaplatit. Je pochopitelně otázkou, do jaké míry by bylo možné správnímu orgánu přičítat nedostatek poučení ze strany zástupce účastníka řízení, nicméně v daném případě je zřejmé, že primárního a zcela zásadního pochybení se dopustil správní orgán (nesprávné označení poplatníka). Ten musí výzvu k zaplacení správního poplatku formulovat v souladu se zákonem, bez ohledu na to, zda je účastník zastoupen osobou znalou práva (či je dokonce sám takovou osobou). Nemůže se spoléhat na to, že tato osoba případné vady jeho rozhodnutí (resp. výzvy) napraví.

V českém právním řádu se sice uplatní zásada, že „neznalost zákona neomlouvá“, nicméně stěží jí lze argumentovat vůči účastníku řízení v situaci, kdy ani sám správní orgán právo nezná. Stěžovatel si jistě mohl být vědom toho, že ze zákona je on sám poplatníkem správního poplatku, nicméně správní orgán jej poučil v rozporu se zákonem a za poplatníka naopak označil jeho zástupce. Za této situace po stěžovateli nelze spravedlivě žádat, aby nesl nepříznivé důsledky spojené s nesplněním takto vadné výzvy k zaplacení správního poplatku. Pro tento nedostatek nemohl být ve správním řízení hned využit postup podle § 5 odst. 4 zákona o správních poplatcích. Nejdříve mělo být uvedené pochybení napraveno a poplatník řádně vyzván k zaplacení správního poplatku. K tomu však v projednávané věci nedošlo. Městský soud proto pochybil, pokud z tohoto důvodu žalobou napadené rozhodnutí nezrušil. Kasační stížnost je v tomto rozsahu taktéž důvodná.

Přes výše uvedené nemohl Nejvyšší správní soud zcela odhlédnout od skutečnosti, že určitý podíl na vzniku daného soudního sporu nese také zástupce stěžovatele. Vedle pochybení správních orgánů a městského soudu se správní řízení vyznačuje postupem advokáta, který lze jen stěží označit jako řádnou ochranu práv a oprávněných zájmů klienta (ve smyslu ust. § 16 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů). Ze všeho je možné především poukázat na jeho takřka lhostejnost k možnému zastavení řízení ve chvíli, kdy mu bylo sděleno v e-mailové korespondenci, která je založena ve správním spise, že správní poplatek nebyl ve stanovené lhůtě zaplacen a spis je zasílán příslušnému správnímu orgánu. Na toto sdělení zástupce reagoval slovy: „*Vážený pane vicekonzule, děkuji Vám za informace. Z důvodu administrativní chyby a nedopatřením naší advokátní kanceláře došlo k chybě, tedy k neuhrazení správního poplatku a nedoložení požadovaných dokumentů. Pokud je to možné, jsme připraveni poplatek a náležitosti doložit obratem, v opačném případě prosím o sdělení dalšího osudu této žádosti tak, abych mohl případně iniciovat podání další žádosti.* [...]“ Na uvedené odpověděl ZÚ Hanoj sdělením, že spisová dokumentace již byla zaslána příslušnému inspektorátu cizinecké policie, přičemž takto bude postupováno se všemi žádostmi při nedodržení lhůty pro zaplacení správního poplatku. S tímto sdělením se již zástupce stěžovatele pravděpodobně spokojil, neboť jeho následným úkonem bylo až odvolání proti usnesení o zastavení řízení o další dva měsíce

později. Když už zástupce stěžovatele zřejmě dostatečně nepoučil svého klienta o možnosti dodatečného zaplacení správního poplatku (do uplynutí lhůty pro podání odvolání proti usnesení o zastavení řízení), čehož si musel být jako advokát vědom, měl v jeho prospěch alespoň vyvinout další aktivitu ke zjištění možnosti dodatečného zaplacení správního poplatku namísto toho, aby následně v soudním řízení vytýkal správním orgánům neplnění poučovací povinnosti a porušení zásad dobré správy. I kdyby zástupce stěžovatele od počátku věděl o zásadní vadě výzvy k zaplacení správního poplatku (což z uvedené e-mailové korespondence rozhodně nevyplývá), měl si být jako advokát vědom také toho, že správní poplatek lze zaplatit i přes vady výzvy (nebo dokonce i bez výzvy) a také po uplynutí stanovené lhůty. Je pak na místě se ptát, jaký smysl mělo vyvolání soudního sporu, v němž je několikrát zopakováno, že stěžovatel byl připraven správní poplatek zaplatit. Nesmyslné protahování správního řízení s cílem vyvolat soudní spor zjevně nebylo záměrem samotného stěžovatele, neboť mu vůbec nebylo ku prospěchu. Stěžovatel usiloval o vydání povolení k pobytu, jeho zájmem proto naopak bylo urychlené odstranění všech překážek řízení, aby mohlo být žádosti co nejdříve vyhověno. Právní zástupce tedy mohl nepochybně poučit svého klienta o možnosti zaplatit správní poplatek tak, aby k žádnému soudnímu sporu nedošlo. A mohl tak učinit i po doručení usnesení o zastavení řízení. Argumentace v kasační stížnosti neobsahuje žádný reálný základ pro obavu, že by snad ZÚ Hanoj nepřijal pozdější platbu. Stejně tak nelze z kasační stížnosti seznat, proč nemohl být stěžovatel svým advokátem instruován k zaplacení správního poplatku u správního orgánu rozhodujícího o zastavení řízení, například v kolcích.

I přesto, že soudnímu sporu bylo možné předejít preciznějším výkonem advokacie ze strany zástupce stěžovatele, nelze tuto skutečnost s ohledem na primární a zásadní pochybení správních orgánů v označení poplatníka správního poplatku přičítat k tíži samotnému stěžovateli. Soudnímu sporu měl stejně tak předejít správní orgán prvého stupně, který měl před zastavením řízení vyhodnotit výzvu k zaplacení správního poplatku jako nedostatečnou. A předejít sporu (zrušit usnesení o zastavení řízení) měl i žalovaný ve chvíli, kdy byla vada výzvy k zaplacení správního poplatku v rámci podaného odvolání výslovně namítána.

S ohledem na charakter vytýkané vady, které se správní orgány dopustily hned v úvodu předmětného správního řízení při vyzývání k zaplacení správního poplatku, by bylo nadbytečné posuzovat zákonnost následných kroků správních orgánů, resp. správnost jejich posouzení ze strany městského soudu. Nejvyšší správní soud se proto dalšími stížními námitkami nezabýval.

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost stěžovatele proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 5. 2012, č. j. 8 A 388/2011 – 41, je opodstatněná a proto napadené rozhodnutí podle ustanovení § 110 odst. 1 věta prvá před středníkem s. ř. s. zrušil. S ohledem na důvody zrušení rozsudku městského soudu přistoupil Nejvyšší správní soud podle ust. § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. ve spojení s ust. § 78 odst. 1 a 3 s. ř. s. také ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 2. 12. 2011, č. j. MV-15223-7/SO-2011, a jemu předcházejícího prvostupňového usnesení Policie České republiky, Oblastního ředitelství služby cizinecké policie Ústí nad Labem, Inspektorátu cizinecké policie Chomutov ze dne 4. 11. 2010, č. j. CPUL-4248-2/CI-2010-044061. Podle ust. § 110 odst. 2

písm. a) s. ř. s. ve spojení s ust. § 78 odst. 4 s. ř. s. byla věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

Kasační soud ve věci rozhodl v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalovaný ve věci úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Vzhledem k tomu, že stěžovatel měl v řízení o kasační stížnosti i v řízení o žalobě úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení o žalobě i řízení o kasační stížnosti.

V řízení o žalobě představovaly náklady řízení stěžovatele zaplacený soudní poplatek ve výši 3.000 Kč a odměnu a náhradu hotových výdajů jeho zástupce. Odměna zástupce činí za tři úkony právní služby (převzetí věci, podání žaloby a účast na jednání dne 10. 5. 2012) 2.100 Kč za jeden úkon [§ 1 odst. 1, § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen: „advokátní tarif“)], tedy celkem částku 6.300 Kč. Náhrada hotových výdajů se pak sestává z paušální částky 900 Kč (3 x 300 Kč dle ust. § 13 odst. 3 advokátního tarifu). Protože je advokát plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“), zvyšuje se tento nárok o částku odpovídající dani, kterou je povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů a která činí 1.440 Kč. Jelikož má stěžovatel právo na náhradu těchto nákladů proti žalovanému, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že je žalovaný povinen nahradit stěžovateli k rukám jeho advokáta náhradu nákladů řízení o žalobě ve výši 11.640 Kč.

V řízení o kasační stížnosti představovaly náklady řízení stěžovatele zaplacený soudní poplatek ve výši 5.000 Kč a odměnu a náhradu hotových výdajů jeho zástupce. Odměna zástupce činí za jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti) částku 2.100 Kč [§ 1 odst. 1, § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Náhrada hotových výdajů se pak sestává z paušální částky 300 Kč (ust. § 13 odst. 3 advokátního tarifu). Protože je advokát plátcem daně, zvyšuje se tento nárok o částku odpovídající dani, kterou je povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů a která činí 480 Kč. Jelikož má stěžovatel právo na náhradu těchto nákladů proti žalovanému, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že je žalovaný povinen nahradit stěžovateli k rukám jeho advokáta náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 7.880 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. listopadu 2012

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu